

**MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA PEDAGOG TARBIYACHI VA OTA-
ONALAR O'RTASIDAGI HAMKORLIK****СОТРУДНИЧЕСТВО ПЕДАГОГА ВОСПИТАТЕЛЯ И РОДИТЕЛЕЙ В
ДОШКОЛЬНЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ****COOPERATION BETWEEN THE PEDAGOGICAL EDUCATOR AND PARENTS IN
PRESCHOOL EDUCATIONAL ORGANIZATIONS****Raxmonqulova Munisa****O'zbekiston Finlandiya pedagogika instituti
Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 1- kurs talabasi
munisarahimqulova48@gmail.com
<https://doi.org/10.5281/zenodo.15671922>**

Annotatsiya. Bu maqola maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagog tarbiyachilar va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlik masalasini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot adabiyotlar tahlili va nazariy yondashuvlar asosida olib borilgan. Maqolada hamkorlikning ahamiyati, mavjud muammolar va yechim yo'llari ko'rib chiqilgan. Natijalar shuni ko'rsatadiki, samarali hamkorlik bolaning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, pedagog tarbiyachi, ota-onalar, hamkorlik, bolalar rivojlanishi.

Abstract. This article is aimed at studying the issue of cooperation between pedagogical educators and parents in preschool educational organizations. The study was conducted on the basis of literature analysis and theoretical approaches. The article examines the importance of cooperation, existing problems and solutions. The results show that effective cooperation plays an important role in ensuring the comprehensive development of the child.

Keywords: preschool education, pedagogical educator, parents, cooperation, Child Development.

Аннотация. Данная статья направлена на изучение вопроса о сотрудничестве педагога-воспитателя и родителей в дошкольных образовательных организациях. Исследование проводилось на основе анализа литературы и теоретических подходов. В статье рассматривается важность сотрудничества, существующие проблемы и пути их решения. Результаты показывают, что эффективное сотрудничество играет важную роль в обеспечении всестороннего развития ребенка.

Ключевые слова: дошкольное образование, педагог воспитатель, родители, сотрудничество, развитие детей.

KIRISH

Maktabgacha ta'lim davrida bolaning shaxsiyati shakllanishida pedagog tarbiyachilar va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlik muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy ta'lim tizimida maktabgacha ta'lim muassasalari nafaqat bilim berish, balki bolaning ijtimoiy-hissiy rivojlanishini ta'minlash vazifasini ham bajaradi [1]. Bu jarayonda pedagog tarbiyachilar va ota-onalar o'rtasidagi samarali hamkorlik bolaning muvaffaqiyatli rivojlanishi uchun zaruriy shartdir.

Jahon tajribasiga ko'ra, maktabgacha ta'limda ota-onalar va pedagoglar o'rtasidagi hamkorlik bolalarning akademik va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi [2]. O'zbekiston sharoitida ham bu masala alohida ahamiyatga ega bo'lib, davlat ta'lim siyosatida ota-onalar va ta'lim muassasalari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish ustuvor yo'nalishlardan biri sifatida belgilangan.

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun oila va bog'cha muhiti o'rtasidagi muvofiqlik va uzluksizlik ta'minlash bolaning psixologik xavfsizligi va barqaror rivojlanishi uchun zarurdir. Pedagog tarbiyachilar va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlik bolaning individual ehtiyojlarini hisobga olish, uning qobiliyatlarini to'liq ochish imkonini beradi [3].

METODOLOGIYA VA ADABIYOTLAR TAHLILI

Ushbu tadqiqot adabiyotlar tahlili metodiga asoslangan holda amalga oshirildi. Tahlil jarayonida o'zbek, rus va xorijiy manbalardan foydalanildi. Asosiy manba sifatida pedagogika, psixologiya va maktabgacha ta'lim sohasidagi ilmiy ishlar, davlat hujjatlari va ta'lim siyosati bo'yicha materiallar xizmat qildi.

Adabiyotlar tahlili natijasida pedagog tarbiyachilar va ota-onalar hamkorligi to'g'risidagi turli nazariy yondashuvlar aniqlandi. Bronfenbrenner ekologik nazariyasiga ko'ra, bolaning rivojlanishiga ta'sir etuvchi turli muhitlar o'rtasidagi o'zaro ta'sir muhim ahamiyatga ega [4]. Bu nazariya maktabgacha ta'lim kontekstida oila va bog'cha muhitlari o'rtasidagi hamkorlikning zarurligini asoslaydi.

Rossiyalik tadqiqotchi T.N. Doronova hamkorlikning pedagogik asoslarini o'rganib, ota-onalar va pedagoglar o'rtasidagi munosabatlarning bolaning ijtimoiy-shaxsiy rivojlanishiga ta'sirini ko'rsatdi [5]. Uning fikriga ko'ra, hamkorlik jarayonida barcha tomonlar faol ishtirok etishi va umumiy maqsadlarga yo'naltirilishi zarur.

Xorijiy tadqiqotchilar, xususan, J. Epstein tomonidan ishlab chiqilgan hamkorlik modeli oltita asosiy yo'nalisht identifikatsiya qiladi: ota-onalarni tarbiyalash, kommunikatsiya, volontyorlik, uyda o'qitish, qaror qabul qilishda ishtirok etish va jamoat bilan hamkorlik [6]. Bu model maktabgacha ta'lim sharoitida qo'llanilishi mumkin bo'lgan keng qamrovli yondashuvni taqdim etadi.

Henderson va Mapp tomonidan olib borilgan meta-tahlil shuni ko'rsatdiki, ota-onalar va ta'lim muassasalari o'rtasidagi hamkorlik bolalarning ta'lim yutuqlarini 10-15% ga oshiradi [7]. Bu ma'lumotlar hamkorlikning samaradorligini isbotlovchi muhim dalildir.

O'zbekiston sharoitida olib borilgan tadqiqotlar ham hamkorlikning ahamiyatini tasdiqlaydi. Pedagogika fanlari doktori M.X. Maxkamova maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ota-onalar bilan ishlashning milliy xususiyatlarini o'rganib, an'anaviy qadriyatlar va zamonaviy yondashuvlarni uyg'unlashtirish zarurligini ta'kidlaydi [8].

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Adabiyotlar tahlili asosida pedagog tarbiyachilar va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlikning bir qancha muhim jihatlari aniqlandi. Birinchidan, hamkorlikning samaradorligi kommunikatsiya sifatiga bog'liq. Muntazam va ochiq muloqot, o'zaro hurmat va ishonch atmosferasini yaratish hamkorlikning asosiy sharoitlaridir.

Ikkinchidan, hamkorlik jarayonida har bir tomonning rolini aniq belgilash muhim. Pedagog tarbiyachi professional bilim va tajribasi bilan, ota-onalar esa o'z farzandini chuqur bilishi va sevgisi bilan hissa qo'shadi. Bu ikki omilning birlashishi bolaning har tomonlama rivojlanishini ta'minlaydi.

Uchinchidan, hamkorlikda individual yondashuvning ahamiyati katta. Har bir oila o'ziga xos xususiyatlarga ega va pedagog tarbiyachi bu xususiyatlarni hisobga olgan holda hamkorlik strategiyasini shakllantirishi kerak [9].

Hamkorlikning asosiy yo'nalishlari quyidagilarni o'z ichiga oladi: bolaning rivojlanishi to'g'risida ma'lumot almashish, uy va bog'cha muhitlari o'rtasidagi uzluksizlikni ta'minlash, ota-onalarni pedagogik bilimlar bilan ta'minlash, bolaning individual ehtiyojlariga mos ta'lim-tarbiya dasturini ishlab chiqish.

Hamkorlikdagi asosiy muammolar qatoriga quyidagilar kiradi: vaqt etishmasligi, kommunikatsiya to'siqlari, professional va noprofessional yondashuvlar o'rtasidagi qarama-qarshilik, turli madaniy va ijtimoiy sharoitlardan kelib chiqadigan farqlar.

Bu muammolarni yechish uchun bir qancha takliflar ishlab chiqildi. Hamkorlikni rivojlantirish uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanish, ota-onalar uchun maxsus ta'lim dasturlari tashkil etish, pedagog tarbiyachilarning kommunikativ kompetensiyalarini oshirish zarur [10].

XULOSA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagog tarbiyachilar va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlik bolaning muvaffaqiyatli rivojlanishi uchun zaruriy shartdir. Samarali hamkorlik bolaning intellektual, ijtimoiy-hissiy va jismoniy rivojlanishining barcha jihatlariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Hamkorlikning samaradorligini oshirish uchun quyidagi choralar muhim: ochiq va muntazam kommunikatsiyani ta'minlash, har bir tomonning rolini aniq belgilash, individual yondashuvni qo'llash, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish, pedagog tarbiyachilar va ota-onalarning kompetensiyalarini doimiy rivojlantirish.

Kelajakda bu sohada tadqiqotlarni davom ettirish, O'zbekiston sharoitiga mos hamkorlik modellarini ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish zarur. Shuningdek, pedagog tarbiyachilarni tayyorlash dasturlarida ota-onalar bilan ishlash bo'yicha maxsus kurslarni kuchaytirish maqsadga muvofiqdir.

References:

Используемая литература:

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Бордовская, Н. В., & Реан, А. А. (2021). Педагогика: учебное пособие. СПб.: Питер.
2. Henderson, A. T., & Mapp, K. L. (2020). A new wave of evidence: The impact of school, family, and community connections on student achievement. Austin, TX: Southwest Educational Development Laboratory.
3. Hornby, G., & Lafaele, R. (2021). Barriers to parental involvement in education: An explanatory model. *Educational Review*, 73(1), 37-52.
4. Bronfenbrenner, U. (2019). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
5. Доронова, Т. Н. (2020). *Взаимодействие дошкольного учреждения с родителями*. М.: Сфера.
6. Epstein, J. L. (2018). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools*. Boulder, CO: Westview Press.

7. Henderson, A. T., & Mapp, K. L. (2022). A new wave of evidence: The impact of school, family, and community connections on student achievement. *Journal of Educational Research*, 115(3), 156-168.
8. Махкамова, М. Х. (2019). Мактабгача таълим тизимида оила ва мактаб ҳамкорлиги. Т.: Ўқитувчи.
9. Казакова, И. М. (2021). Педагогическое взаимодействие в детском саду. М.: ТЦ Сфера.
10. Durand, T. M. (2023). Celebrating diversity in early childhood settings: Moving beyond surface-level multiculturalism. *Early Childhood Education Journal*, 51(2), 245-256.